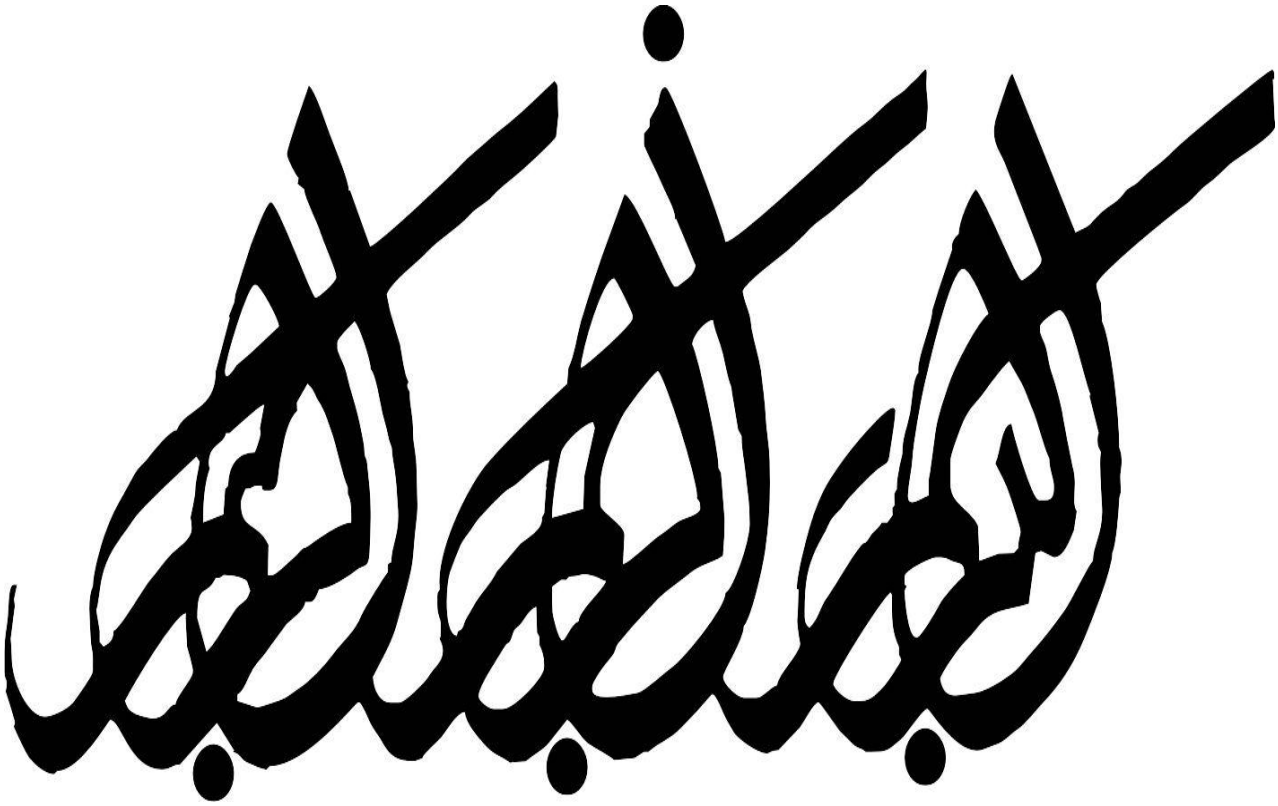

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده هنر ادیان و تمدن‌ها
گروه پژوهش هنر

پایان نامه کارشناسي ارشد
رشته پژوهش هنر

بررسی تطبیقی نقاشی دوره‌ی قاجار در ایران و اروپا (با روش باختین و پساباختینی‌ها)

استادان راهنما:
آقای دکتر بهمن نامور مطلق
خانم دکتر مرضیه پیراوی ونک

استاد مشاور:
آقای دکتر فرهاد ساسانی

پژوهشگر:
حنیف رحیمی پردنجانی

شهریورماه 1390

اظهارنامه دانشجو:

موضوع پایان نامه :بررسی تطبیقی نقاشی قاجار در ایران و اروپا(با رویکرد باختین و پساباختینی ها)
استاد راهنما:جناب آقای دکتر بهمن نامور مطلق
سرکار خانم دکتر مرضیه پیراوی ونک

اینجاب حنیف رحیمی پردنجانی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر دانشکده هنر ادیان و تمدّن‌ها دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی 8811503105 گواهی می‌نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تائید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. به‌علاوه گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به‌طور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:
تاریخ:

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان‌نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است.
نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

سپاسگزاری:

با سپاس فراوان از اساتید ارجمندم جناب آقای دکتر *بهمن نامور مطلق* و خانم دکتر *مرضیه پیراوی ونک* که بدون راهنمایی‌های ایشان به پایان رساندن این پژوهش ممکن نبود.

جای تقدیر و تشکر فراوان از خانم دکتر *بهار مختاریان* دارم که بسترهای لازم جهت انجام این دست پژوهش‌ها را با رنج و زحمت بسیار طی چند سال اخیر در دانشکده‌ی هنر ادیان و تمدن‌ها به وجود آوردند.

همچنین تقدیر و تشکر می‌کنم از خانواده عزیزم که همواره در طول دوران تحصیل مشوق و پشتیبانی مطمئن بوده‌اند.

تشکر ویژه از دوستان عزیزم *مهندس محمود بهرامی* و *مهندس مصطفی علی بابایی* دارم که شب‌های طولانی نوشتن پژوهش را بر من کوتاه کردند.

تقدیم بـــه:

مـادر عزیـزم

که رنـج تـحصیـل مـرا هم او کـشیـد.

چکیده

با استفاده از نظریات **باختین** و **هابرماس**، این پژوهش سعی داشت با یکسان‌سازی و تبدیل انواع مختلف حکومت و مکاتب نقاشی دوره‌ی قاجار در ایران و اروپا، به دو نوع حکومت یا نقاشی «**تک‌صدا**» و یا «**چندصدا**»، امکان تطبیق و مقایسه‌ی آن دو را فراهم سازد و پاسخی منطقی به پرسش‌هایی از این دست دهد که آیا بین نوع حکومت و نوع نقاشی همزمان با آن نسبتی وجود دارد؟ اگر هست، این نسبت چگونه است؟ همچنین آیا بین تحوّلات اجتماعی (انقلاب) و نوع نقاشی ارتباطی وجود دارد؟ پژوهش حاضر، در پی پاسخ به سؤالات مطروحه، سعی در برقراری نسبتی میان فلسفه‌ی سیاسی و هنر داشت و همچنین ضمن نگاهی نو به تاریخ نقاشی قاجار و فرانسه، تلاش داشت زمینه‌ای برای درک و تبیین ارتباط سیاست و هنر در زمان کنونی برقرار سازد.

در این راستا فرض شد که «صدا»های موجود در آثار نقاشی با نوع حکومت، رابطه‌ای مستقیم دارد؛ یعنی حکومتِ «تک‌صدا»، نقاشی «تک‌صدا» و حکومتِ «چندصدا»، نقاشی «چندصدا» به دنبال دارد. همچنین در پی تحولات سیاسی ـ اجتماعی، با افزایش صداهای مردم در حکومت، صداهای موجود در نقاشی‌ها افزایش می‌یابد.

روش این پژوهش از نظر هدف توسعه‌ای و از نظر روش، تاریخی است و در تجزیه و تحلیل از روش باختین بهره جسته است و در نهایت با توجه به پیکره‌ی مطالعاتی خود این نتایج حاصل شد: حکومت تک‌صدا، نقاشی تک‌صدا در پی دارد اما، با قاطعیت نمی‌توان گفت که حکومت چندصدا، نقاشی چندصدا به دنبال دارد. همچنین در پی تحوّلات اجتماعی، تقریباً عکس فرض پژوهش حاصل شد؛ یعنی با افزایش صداهای مردم در حکومت، نقاشی تمایل به تک-صدایی دارد.

کلید واژه‌ها: *نقاشی قاجار، نقاشی فرانسه، باختین، هابرماس، نقاشی چندصدا، نقاشی تک‌صدا، گفتگومندی*

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	
فصل اول – کلیات تحقیق	
1-1- مقدمه	3
1-2- بیان مسئله	"
1-3- اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش	5
1-4- اهداف پژوهش	"
1-5- چارچوب نظری پژوهش	6
1-6- روش پژوهش	"
1-7- قلمرو مکانی پژوهش (جامعه‌ی آماری)	7
1-8- قلمرو زمانی پژوهش	"
1-9- روش نمونه‌گیری و تعیین حجم نمونه	"
1-10- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	8
1-11- محدودیت‌های پژوهش	9
1-12- شرح واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در پژوهش	10
فصل دوم – بحث نظری	
2-1- میخائیل باختین	15
2-1-1- سرگذشت	"
2-1-2- گفتگومندی	16
2-1-3- چندصدایی	17
2-1-4- دگرآوایی	18
2-1-5- کارناوال	19
2-1-6- مفاهیم باختین و نظام حکومتی	21
2-2- یورگن هابرماس	24

2-2-1- مقدمه "
2-2-2- سرگذشت 24
2-2-3- کنش ارتباطی 25
2-2-4- جهان زیست و جهان سیستم 27
2-2-5- حوزه‌ی عمومی 29
2-3- هماهنگی باختین و هابرماس 32
فصل سوم- بحث تاریخی
3-1- تاریخ سیاسی – اجتماعی قاجار 37
3-1-1- سلطنت استبدادی مطلقه "
3-1-1-1- بنیاد سلسله‌ی قاجار "
3-1-1-2- فتحعلی‌شاه "
3-1-1-3- محمدشاه 38
3-1-1-4- ناصرالدین‌شاه "
3-1-2- سلطنت مشروطه 40
3-1-2-1- مظفرالدین‌شاه و آغاز مشروطه خواهی "
3-1-2-2- محمدعلی‌شاه و سرکوب مشروطه خواهان 43
3-1-2-3- احمدشاه و سرانجام مشروطه 44
3-2- تاریخ نقاشی قاجار 45
3-2-1- آغاز "
3-2-2- طبقه‌بندی نقاشان "
3-2-3- مکاتب نقاشی در عهد قاجار 46
3-2-3-1- مکتب نقاشی موسوم به قاجاری: هنر در خدمت دربار "
1.پیکره نگاری درباری 47
الف- میرزا بابا 48
ب- عبدالله خان 49
ج- مهرعلی "
2.تصویرسازی در حوزه‌ی عمومی: دوره‌ی گذار 51

الف- ابوالحسن غفاری(صنیع الملک) 53
ب- میرزا ابوتراب غفاری 55
ج- میرزا موسی ممیز "
د- میرزا مهدی خان مصورالملک 56
3-2-4- نقاشان مستقل 57
3-2-4-1-محمود خان صبا "
3-2-4-2- آقا میرزا اسماعیل جلایر 58
3-2-5- مکتب کمال‌الملک "
3-2-6- مکتب قهوه‌خانه 60
3-2-6-1- حسین قوللر آقاسی 63
3-2-6-2- محمد مدبّر 64
3-3- تاریخ سیاسی – اجتماعی فرانسه (قرن نوزده) 65
3-3-1- انقلاب فرانسه و ریشه‌ها "
3-3-2- امپراتوری 69
3-3-3- سلطنت مشروطه "
3-3-4- جمهوری دوم و امپراتوری دوم 70
3-3-5- جمهوری سوم 71
3-4- تاریخ نقاشی فرانسه در اواخر قرن هجدهم و نوزدهم 73
3-4-1- نئوکلاسیسم "
3-4-1-1- نئوکلاسیسم؛ زبان گویای انقلاب "
1.ژان باتیست گروز "
2.ژاک لویی داوید 75
3-4-1-2- نئوکلاسیسم؛ تبلیغ برای امپراتوری 76
1.آن لویی ژیروده "
2.ژان آگوست دومنیک انگر 77
3.آنتوان ژان گرو 80
3-4-2- رمانتیسم "

3-4-2-1- مقدمه "
3-4-2-2- رمانتیسم نقاشانه 82
1.تئودور ژریکو "
2.اوژن دلاکروئا 83
3-4-2-3- مناظر رمانتیک 85
1.ژان باتیست کامیل کورو "
2.مکتب باربیزون 86
3-4-3- رئالیسم؛ سخن از طبیعت و جامعه 87
3-4-3-1- مقدمه "
3-4-3-2- گوستاو کوربه "
3-4-3-3- ژان فرانسیس میله 90
3-4-3-4- اونوره دومیه "
3-4-3-5- رزا بنهور 91
3-4-4- گذار از رئالیسم به امپرسیونیسم 92
3-4-4-1- ادوارد مانه "
3-4-4-2- ادگار دگا 94
3-4-5- امپرسیونیسم: شکل متفاوتی از رئالیسم 95
3-4-5-1- مقدمه "
3-4-5-2- کلود مونه "
3-4-5-3- آگوست رنوار 96
3-4-5-4- کامیل پیسارو 97
3-4-5-5- برتا موریسو "
3-4-5-6- مری کاسات 98
3-4-6- پست امپرسیونیسم؛ به دنبال آرمان و آرمانشهر "
3-4-6-1- پل سزان 99
3-4-6-2- ژرژ سورا 100
3-4-6-3- ونسان ون گوگ 101

3-4-6-4- پل گوگن؛ گریز از مدرنیته 102

فصل چهارم- هماهنگی و ناهماهنگی هنر و سیاست

4-1- هماهنگی و ناهماهنگیِ سیاست و هنر در فرانسه 107

4-1-1- نقاشی چند صدا و گفتگومند "

4-1-2- کلاسیسم و نئوکلاسیسم 111

4-1-3- انحلال هنر درباری 113

4-1-4- انقلاب و هنر 115

4-1-5- داوید و دوره‌ی انقلاب 118

4-1-6- امپراتوری ناپلئون و نقاشی 120

4-1-7- سلطنت مشروطه و هنر رمانتیسم 123

4-1-8- امپراتوری لیبرال و رئالیسم 127

4-1-9- جمهوری سوم و جنبش امپرسیونیسم 131

4-1-10- جمهوری سوم و پست امپرسیونیسم 134

4-2- هماهنگی و ناهماهنگیِ سیاست و هنر در دوره‌ی قاجار 139

4-2-1- مقدمه "

4-2- 2- حکومت استبداد مطلقه و نقاشی 140

4-2-3- نقاشی دوره‌ی گذار و تحولات 142

4-2-4- نهضت مشروطه و نقاشی 143

فصل پنجم- نتیجه گیری 147

پیوست‌ها 157

منابع و مآخذ 161

فهرست جدول ها

عنوان جدول **صفحه**

جدول (5-1): تطبیق حکومت و مکاتب نقاشی قاجار.....149
جدول (5-2): تطبیق حکومت و جنس صدا در قاجار.....150
جدول (5-3): تطبیق مکاتب نقاشی و جنس صدا در قاجار....."
جدول (5-4): تطبیق صداهای حکومت و مکاتب نقاشی در قاجار.....151
جدول (5-5): تطبیق حکومت و مکاتب نقاشی فرانسه....."
جدول (5-6): تطبیق حکومت و جنس صدا در فرانسه.....152
جدول (5-7): تطبیق مکاتب نقاشی و جنس صدا در فرانسه.....153
جدول (5-8): تطبیق صداهای حکومت و مکاتب نقاشی در فرانسه....."

فهرست شکل ها

عنوان **صفحه**

شکل (3-1):برگی از کتاب..... 47
شکل (3-2): فتحعلی‌شاه نشسته روی قالیچه‌ی مرصع و ساعتی در جلویش..... 48
شکل (3-3): فتحعلی‌شاه نشسته بر تخت..... "
شکل (3-4): محمدشاه..... 50
شکل (3-5):فتحعلی‌شاه در لباس رسمی..... "
شکل(3-6):سیاهقلم لیتوگرافی..... 54
شکل(3-7):سیاهقلم لیتوگرافی..... "
شکل (3-8): فرخ خان امین الدوله..... "
شکل(3-9):روزنامه دولت علیه‌ی ایران: تصاویر رجال درباری..... "
شکل(3-10): تصویری از مردی مذهبی..... 55
شکل(3-11): میرابوالفضل طبیب کاشانی و بیمار..... "
شکل (3-12): زنان قالیباف..... 56
شکل (3-13): استنساخ..... 57
شکل (3-14): عموصادق شیرازی و کهنه فروشان یهودی..... 59
شکل (3-15): ناصرالدین‌شاه..... 60
شکل (3-16): عمله مطرب..... "
شکل (3-17): پرده‌دار..... 61
شکل (3-18): مصیبت کربلا..... 63
شکل (3-19): گذر سیاوش از آتش..... "
شکل (3-20): روز قیامت..... 64
شکل (3-21): عروس روستا..... 73
شکل (3-22): سوگند هوراتی..... 75
شکل (3-23): مرگ مارا..... 76

شکل (3-24): شارل ماری بناپارت، پدر ناپلئون..... 77
شکل (3-25): خواب اندیمیون..... "
شکل (3-26): ژوپیتر و تتیس..... 78
شکل (3-27): پرتره‌ی ناپلئون..... 79
شکل (3-28): زنی از الجزایر..... 84
شکل (3-29): منظره..... 85
شکل (3-30): تدفین در ارنانس..... 88
شکل (3-31): سنگ شکنان..... 89
شکل (3-32): خوشه چینان..... "
شکل (3-33): برزگر..... "
شکل (3-34): واگن درجه‌ی سه..... 91
شکل (3-35): موسیقی دان پیر..... 93
شکل (3-36): باری در فولی ـ برژر..... "
شکل (3-37): ارکستر اپرای پاریس..... 94
شکل (3-38): اتوکش‌ها..... "
شکل (3-39): بلوار کاپوچین..... 96
شکل (3-40): کلیسای جامع ژوئن..... "
شکل (3-41): لومون دولاگالت..... "
شکل (3-42): میدان تئاتر فرانسه..... 97
شکل (3-43): شستشوی کودک..... 98
شکل (3-44): بندر در لورینت..... "
شکل (3-45): کوه سنت ویکتور..... 99
شکل (3-46): عصر یکشنبه در جزیره‌ی لوگراند ژاته..... 101
شکل (3-47): سیب زمینی‌خورها..... 102
شکل (3-48): بومیان تاهیتی..... 103
شکل (4-1): مراسم سلام نوروزی فتحعلی‌شاه..... 109
شکل (4-2): فالگیر یهودی..... 110

شکل (4–3): کلک مدوز..... 111
شکل (4–4): گذر ناپلئون از آلپ..... 119
شکل (4–5): تاجگذاری ناپلئون و ژوزفین..... 121
شکل (4–6):ناپلئون دربیمارستان بیماریهای واگیردار درحیفا..... 122
شکل (4–7): آزادی در پیشاپیش مردم..... 127
شکل (4–8): کافه شبانه..... 136

پیشگفتار

این پژوهش با عنوان بررسی تطبیقی نقاشی قاجار و فرانسه (با رویکرد باختین و پساباختینی‌ها)، در پنج فصل تدوین گردیده است که شرح مختصر محتویات هر فصل به قرار زیر است:

فصل اول به کلیات پژوهش، شامل 12 بخش، می‌پردازد. در این فصل به کلیاتی از پژوهش شامل بیان مسئله، روش پژوهش، قلمرو زمانی و مکانی پژوهش، گردآوری داده‌ها، روش تجزیه و تحلیل، محدودیت‌های پژوهش و شرح مفاهیم واصطلاحات، پرداخته می‌شود.

فصل دوم با عنوان بحث نظری، پس از ذکر زندگینامه مختصر، مهمترین نظرات باختین و هابرماس از جمله گفتگومندی، چندصدایی، تک صدایی، کارناوال، کنش ارتباطی، جهان زیست و سیستم و حوزه‌ی عمومی را مطرح و در نهایت با مقایسه آن‌ها با یکدیگر و به اشتراک گذاشتن نظرات، به یک اتفاق نظر در آراء ایشان دست پیدا می‌کند.

فصل سوم به مباحث تاریخی اختصاص دارد که خود شامل چهار بخش و هر بخش شامل قسمت‌های مختلف است. بخش-های اول و سوم به بررسی تاریخ سیاسی- اجتماعی دوره‌ی قاجار و فرانسه قرن نوزدهم پرداخته است. در این بخش‌ها سیر کلی انواع حکومت‌ها و ذکر پادشاهان، رئیسان جمهور و ... مدّ نظر است. بخش‌های دوم و چهارم نیز به سیر تاریخی مکاتب نقاشی در دوره‌ی قاجار و فرانسه قرن نوزدهم اختصاص یافته است.در روند بررسی مکاتب نقاشی، سردمداران آن مکاتب و نمونه‌هایی از کارهای شاخص و مطرح ایشان از نظر می‌گذرد.

فصل چهارم که به نوعی فصل تجزیه و تحلیل محسوب می‌شود با عنوان هماهنگی و ناهماهنگی هنر و سیاست، در حقیقت، فصل دوم را به فصل سوم پیوند می‌دهد. بدین ترتیب که با استفاده از آراء باختین و هابرماس، دوره‌های مختلف هنری با حکومت همزمان خود ارتباط داده می‌شوند. این فصل شامل دو بخش و چندین قسمت است. در بخش نخست، دوره‌های مختلف حکومت در فرانسه شامل دوره‌ی لوئی شانزدهم، انقلاب، امپراتوری،و ... با مکاتب نقاشی همزمان خود از قبیل کلاسیسم، نئوکلاسیسم، رمانتیسم، و ... تطبیق داده شده‌اند. که البته همان طور که گفته شد این تطبیق توسط آراء و نظریات باختین و هابرماس امکان‌پذیر شده است. در بخش دوم همین روند در مورد انواع حکومت‌های قاجار و مکاتب نقاشی صورت گرفته است.

در فصل پنجم از همه‌ی مطالبی که گفته شده، نتیجه‌گیری شده است، که همان اثبات یا ردّ فرضیات پژوهش می‌باشند.

فصل اول

کلیات تحقیق

1-1- مقدمه

این پژوهش تحت عنوان «بررسی تطبیقی نقاشی دوره‌ی قاجار در ایران و اروپا (با رویکرد باختین و پساباختینی ها)»، در پی فهم نسبت میان فلسفه‌ی سیاسی و هنر به طور کلّی است. مسأله‌ی مورد پژوهش این است که آیا بین نوع فلسفه‌ی سیاسی (حکومت) و هنر (نوع نقاشی) ارتباطی وجود دارد؟ اگر ارتباطی هست، این ارتباط چگونه است؟

بر این اساس فرض شده است که ارتباط مستقیمی میان نوع حکومت و نوع هنر نقاشی وجود دارد. که البته در تعریف «نوع» در حکومت و نقاشی از نظریات باختین استفاده شده است. همچنین از دیگر مفروضات این پژوهش ارتباط مستقیم پدیده‌های اجتماعی همچون انقلاب و نوع هنر نقاشی است.

مطالعات زیادی با کاربست نظریات متفکران بزرگ علوم انسانی همچون باختین، خود به خود زمینه‌ی مباحث میان رشته‌ای را فراهم نموده اند. بیشتر این مطالعات در حوزه‌هایی چون ادبیات، علوم اجتماعی، انسانشناسی، جامعه‌شناسی و حوزه‌ی مطالعات فرهنگی می‌باشند و کمتر به حوزه‌ی هنر وارد شده‌اند. در مورد ارتباط هنر و سیاست مطالب بسیارکلّی و پراکنده‌ای در کتب علوم سیاسی و یا جامعه شناسی هنر به چشم نگارنده خورده است و مطالعات موردیِ شاخص، بخصوص در مورد نقاشی ایران و یا قاجاری که در صورت وجود، از عمق پژوهش و نگاهی سطحی برخوردارند، بسیار اندکند.در این موارد می‌توان به دو مقاله در مجلّه هنرهای تجسمی از خانم مریم خلیلی اشاره کرد که اوّلی با عنوان «*تکچهره‌های فتحعلی‌شاه؛ با تأکید بر آثار مهرعلی نقاشباشی فتحعلی‌شاه*» به جایگاه نقاشی در دربار قاجار و استفاده‌ی تبلیغاتی شاهان قاجار بخصوص فتحعلی‌شاه پرداخته است. و مقاله دوم که ترجمه است با عنوان «*چهره های قاجاری*»، نوشته‌ی جولین رابی است که به بررسی تک چهره‌نگاری در کلّ دوره‌ی قاجار پرداخته است و در ضمن اشاراتی به استفاده‌ی ابزاری شاهان از هنر شده است. تعدادی دیگر از این دست مقالات از جمله: «*نشان‌های مصوّر و تقدیس قدرت*»، تألیف مهدی محمدزاده در گلستان هنر شماره‌ی 8 و یا «*شکل گیری پیکرنگاری در دربار قاجار (فتحعلی‌شاه)*»، نوشته‌ی معصومه صمدی در فصلنامه هنرهای تجسمی نقشمایه، سال اول، شماره اول، نیز وجود دارد که علیرغم نکات و اشارات خوبی که در آن به چشم می‌خورد صرفاً رویکردی تاریخی را اتخاذ کرده‌اند و از کاربست نظریات متفکران و روش‌شناسان برجسته‌ی حوزه‌ی علوم انسانی در تبیین هرچه بیشتر مسائل و روابط نوع حکومت و نقاشی محرومند. بدین ترتیب پژوهش حاضر را می‌توان یکی از نخستین پژوهش‌هائی دانست که به مسئله ارتباط حکومت سیاسی و هنر در دوره‌ای تاریخی از ایران با استفاده از نظرات متخصصین حوزه‌ی علوم سیاسی و کلاً علوم انسانی ـ باختین و هابرماس ـ و آن هم به صورت تطبیقی با فرانسه‌ی هم‌عصر قاجاریه، پرداخته است.

1-2- بیان مسئله

نقاشی دوره‌ی قاجار عملاً با شروع سلطنت فتحعلی‌شاه آغاز می‌شود که از آن به «پیکره نگاری درباری» نام برده می‌شود. با ورود اولین هنرمندان تحصیل کرده در اروپا همچون صنیع الملک و همچنین گسترش وسایل ارتباط جمعی چون روزنامه در داخل کشور که از زمان سلطنت محمدشاه آغاز و روند رو به رشد خود را در زمان ناصرالدین‌شاه به اوج رساند، نقاشی مکتب «پیکره نگاری درباری» از قراردادهای تثبیت شده‌ی خود فاصله گرفت و در حوزه‌ی عمومی جامعه به کار گرفته شد. اما در

ادامه، با ظهور جنبش مشروطه و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی آن، فصل دیگری در تاریخ نقاشی ایران گشوده شد. این دوره از یک طرف شاهد مکتبی برخواسته از دل مردم به نام مکتب قهوه‌خانه با هنرمندانی همچون حسین قوللر آقاسی و محمد مدبر است و از سویی دیگر، با بازگشت کمال‌الملک از اروپا بنای مکتبی نهاده شد که تا پنجاه سال آینده جریان پیشبرنده‌ی هنر ایران خواهد شد. مکتب قهوه‌خانه با ارائه‌ی نوعی مرکز زدائی و خوانش‌های جدید در نقاشی و مکتب کمال‌الملک با وارد کردن نوع جدیدی از زیبایی‌شناسی، بنیان‌های هنر مکتب موسوم به قاجاری را منسوخ کردند.

همزمان، فرانسه شاهد تحوّلات بزرگ در عرصه‌ی سیاسی- اجتماعی است. جامعه‌ی فرانسه با کنار نهادن حکومت سلطنت لوئی شانزدهم دست به انقلاب بزرگی زد و در ادامه با پایان یافتن حکومتِ کوتاه ـ عمر جمهوریِ انقلاب، کلّ اروپا تحت حاکمیت دیکتاتوری امپراتوری ناپلئون قرار گرفت. با فشار کشورهای خارجی، ناپلئون ساقط و حکومت سلطنت مشروطه برقرار گردید. درطی این دوره‌های سیاسی، نقاشی فرانسه سبک‌های کلاسیسم، نئوکلاسیسم و رمانتیسم را از سر گذراند. با شروع انقلاب کارگری 1948م. و حکومت جمهوری دوم و امپراتوری لیبرالِ لوئی ناپلئون، مکتب نقاشی رئالیسم و به دنبال آن امپرسیونیسم تسلّط خود را آشکار کردند. در دوره ی جمهوری سوم مکتب امپرسیونیسم جای خود را به تعدادی نقاشان موسوم به پُست امپرسیونیسم داد که سرخورده از جریاناتِ صنعتی شدن و مسائل اجتماعی هر یک به سبک شخصی خود دست پیدا کردند.

در این میان این سؤال پیش می‌آید که آیا بین نوع حکومت و نقاشی ارتباطی وجود دارد؟ اگر وجود دارد چگونه رابطه ایست؟آیا این رابطه مستقیم است؟و یا این که با از بین رفتن حکومت‌های پادشاهی یا استبدادی طی انقلاب‌ها چه اتفاقی در نقاشی خواهد افتاد؟

این پژوهش، با استفاده از روش باختین و پساباختینی (هابرماس)، در کلیّت به دنبال برقراری نسبتی میان فلسفه‌ی سیاسی و هنر است و به طور خاص، در پی ارتباط نوع حکومت‌های سیاسی دوره‌ی قاجار و مکاتب نقاشی آن عصر و نوع حکومت‌های سیاسی فرانسه و مکاتب نقاشی آن می‌باشد. در این راستا این تحقیق به دنبال آن است تا نشان دهد که صداهای موجود در آثار نقاشی با نوع حکومت، رابطه‌ای مستقیم دارد؛ یعنی حکومت تک صدا، نقاشی تک‌صدا و حکومت چندصدا نقاشی چندصدا به دنبال دارد. همچنین در پی تحولات سیاسی- اجتماعی (انقلاب)، با افزایش صداهای مختلف مردم در حکومت، صداهای موجود در نقاشی افزایش می‌یابد.

روش ها و ابزارهای تحقیقی مختلفی برای بررسی و تطبیق نوع حکومت و نوع نقاشی در آن حکومت وجود دارد. یکی از این روش‌ها را میخائیل باختین (1895-1975)، از بزرگترین نظریه پردازانِ حوزه‌ی علوم انسانی در قرن بیستم، در اختیار قرار می-دهد. گفتگومندی و چندصدایی، نظریه‌ی محوری باختین است که به بررسی صداهای مختلف در اثر (به طور خاص رمان) می-پردازد و اثری را گفتگومند و چند صدا می‌داند که در آن هیچ صدایی بر سایر صداها برتری نمی‌یابد.

این پژوهش با استفاده از آراء باختین و به فراخور نیاز از هابرماس (متولد1929)، یکی دیگر از نظریه‌پردازان و فلاسفه‌ی حوزه‌ی علوم اجتماعی و فلسفه‌ی سیاسی، سعی دارد با یکسان سازی و تبدیل انواع مختلف حکومت و مکاتب نقاشی به دو نوع حکومت یا نقاشی تک صدا و چند صدا، امکان تطبیق آن دو را فراهم و پاسخی منطقی به پرسش‌های تحقیق به دست دهد.